

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
WE SRZCŁĘ DNIA 3. SERPNIA ROKU 1768.

Z WŁOCH

Z Rzymu d. 15. Czerwca.

Dnia wczorajszego Margrabia *d' A betterre* Posel Francuski powtórzą miał u Oycy S. audyencyą, na której doniósł, iż Król Jmć Francuski w żadne wchodzić nie chce negocyacye z kardynałem *Torregiani* Sekretarzem stanu, względem terazniejszych interesów, dla których nieakie z Dworem Rzymskim zaśzło poróżnienie. Ociec S. na to odpowiedział, iż ma zupełne upewnienie o szczerości i sprawiedliwości Ministrów swoich. Z tym wszystkim

kim Posel domagał się, tak swoim własnym imieniem, iako też imieniem Dworów Madryckiego i Neapolitańskiego, aby Kardynał *Rezzonico* Synowiec Papieski, wyznaczony był na miejsce Kardynała stanu, dla traktowania tej sprawy. W Sobotę przeszła, to jest dnia 11 tego miesiąca, Ministrowie trzech przymerzonych Dworów, mieli konferencyą względem ułożenia instrukcyi, która dana być ma Hrabl *Almada*, którego tu się wkrótce spodziewają, i który z nimi razem ma starać się o kar

sowanie *breve* przeciw Ministrom Parmeńskim wydanezo. Odebraliśmy tu wiadomość o wziętym przez wojsko Neapolitańskie Benewencie dnia 13 tego miesiąca. Te nieszczęśliwe przygody, i skutki z nich wyniknąć mogące, bynajmniej Oyca S. w przedsięwzięciach swoich nie wzruszają. Czynią tu przygotowania na ogłoszenie repliki na Manifest Parmeński, która dotąd w zataleńiu zostawała. W tej replice *Breve* Oyca S. we wszystkich częściach swoich obronione będzie. Dowodzć oraz mają, iż Xięstwa Pariny i Placencyi wrzeczy samey hołdować Stolicy S. po winne.

Z Bononii d. 20. Czerwca.

Dnia 15 tego miesiąca odebraliśmy wiadomość, iż w przeszłą Niedzielę 13 tego miesiąca od Neapolitańskiego wojska osadzonny jest *Beevent* i *Ponte-Corvo*. Miasteczko na 7 tysięcy Obywateliów zawierające. Gubernator *Beneventu* Synowiec Kardynała *Lante*, wyjechał do *Terracina* z kąd do Rzymu udać się ma. Wkrótce potym nadeszła wiadomość, iż Francuskie wojska pod Komendą Margrabi *Rochechouart* dnia 11 tego miesiąca weszły do *Awenionu*, a Kommissarze Par-

lamentu *d' Aix* przysięgę wierności od Obywateliów odebrali. Te zażady wielce nas tu zastruciły, i wielki uszczerbek przynoszą zdrowiu Oyca S. już od niejakiego czasu wielce osłabionemu. Obawiamy się jawnego zerwania przyjaźni między Dworem naszym i Dworami sprzymierzonymi; a nie wątpią, iż wkrótce wyndają *Monitoriales* przeciw wielokrotnym zwierzchności Duchowney uczynionym krzywdom. Wynaleść nie można żadney pozorney wymówki na usprawiedliwienie postępku Dworu Francuskiego. Wiadomo jest, iż Król Ludwik śmiały, po zaślęch niektórych sprzeczkach między Królami poprzednikami swoimi i Papieżami, ustąpił w Roku 1273 Grzegorzowi X, wszystkich pretenzyi swoich do Hrabstwa Wenesyńskiego, i innych ostatków Królestwa dawnego Arelateńskiego i Hrabstwa Prowansyi, które Hrabstwo przez zaślubienie *Faydidy* córki *Gilberta* Hrabiego Prowansyi weszło R. 1112 w dom Hrabów Tolosańskich. Wiadomo także, iż w R. 1290 Filip piękny połowę Miasta *Awenionu* (należącą do siebie jako dziedzica *Alfonsa* Piktawskiego Bra-

ta S. Ludwika, a dziedzica po Zonie Hrabów Tolosańskich) darował Brata swemu Karolowi Walezyulzowi przy zaślubieniu jego z Małgorzatą [Karola II. Króla Sycylijskiego Córka. Gdy się tym sposobem Miałe Awenion dostało domowi Sycylijskiemu, przy nim zostało, aż do R. 1348, którego Joanna Królowa Sycylijska zawdzięczając Papieżowi Klemensowi VI. łaski od niego podczas nieszczęśliwych przygód swoich doznane, sprzedała mu Miasto i Hrabstwo Awenionkie za 80,000 Florenów złota. Prawda, że niektórzy dzieiopisowicze mienią, iż summa ta nigdy nie była wypłacona, a prawnicy Francuzi utrzymują, iż dobra Korony alienowane być nie mogą; przydają też, iż Joanna Królowa Sycylijska dla wieku i wielu błędów swoich, rozporządzić Państwem swym nie mogła, owszem że uroczyście w dalszym czasie protestowała się przeciw alienacyom wszelkim od Hrabstwa Prowancyi tak za panowania jeszcze Roberta, jako i w młodości swojej uczynionym; ale z drugiey strony rzecz pewna, że Ludwik Małżonek Joanny potwierdził tę sprzedaż, a Karol IV Cesarz

zmocnił ją uwalniając to Hrabstwo od holdu Cesarstwa, do którego przynależytością Królestwa Arelateńskiego będąc, był obowiązany, nad to preskrypcya 200 z dokładem lat od Panowania Filippa Walezyusza do Ludwika XIV wątpić nie pozwala o ważności i gruntu wności praw Stolicy S. do onego Kraiu. Trudności z strony ceremoniału zachodzące w przyięciu Xiążęcia *de Rohan* iako Posła nadzwyczajnego Zakonu Maltańskiego dla złożenia powinzowania Królowi Jmci i Królowey Jeymci oboyga Sycylii przyczyną były, iż danego sobie zlecenia wykonać nie mogli. Prezentowany tylko był Królowi Jmci iako Generał galer, przez Kawalera *Pignatelli*. W. Xiążę Jmci i W. Xiężna Jeymci dnia 4 tego miesiąca do portu Bajów wyiechali, gdzie im wspaniały nader Obiad, na jedney galerze swoiey dawał Xiążę *de Rohan*. Do pewnych tuteyszych mieszkańców pisana być miała z Neapolu następująca nowina, którey gruntowność lub płochość czas dalszy pokaze. Gdy Król Jmci oboyga Sycylii z Królową Jeymcią Małżonką swoją, także W. Xiążę Jmci i W. Xiężna Jeymci u stoła

siedzieli, Królowa Jeymć podała Królowi Jmci półmisek, który od siebie samey przyprawiony być mieniła. Odkrywszy ten półmisek, znalazł w nim Król Jmć wiele nader Memoryałów pisanych. Król Jmć za usilnym Królowey Jeymci naleganiem, przeczytał je razem z Królową Jeymcią W. Xiążęciem i W. Xiężną, i dał na nie respons. Przydaia, iż ta rzecz może nieiaką odmianę spr. wieć, nawet w najpierwszych do rządów wchodzących urzędach. Druga także rozsiara tu jest pogłoska, to jest, iż woyska Francuskie przy swoim do Korsyki z okrętów wysłaniem klęskę nieiaką odniosły od woyska Generała Paoli. Choć Anglia nie zdaje się iawnie dopomagać tym wspaniałego umysłu wyspiarzom, iednak to pewna, iż się wiele partykularnych osób w Anglii znalazło, którzy się składają dla obmyślenia Korsykanom pomocy do zachowania owocu prac podjętych przez lat 40, i krwi rozlaney dla utrzymania się przy wolności.

Z NIDERLANDU.

Z Amsterdamu d. 4. Lipca.

Król Jmć Duński oglądał dnia 30 tego miesiąca ratusz, ogród

botaniczny i salę Anatomii. Następnie warsztaty Admiralicji i kompanii Indyjskiej, sławny Gabinet Pana de Braamkamp. i Zydzowskie Synag. gi. Dnia wczorajszego Kray okoliczny obiechał w kompanii Burmistrza Pana Clifford, który tegoż dnia wspaniałą mu dawał Kollacyą. Dziś Xiążę Jmć do Purmerend pojechał, z kąd wieczorem na Komedyą powróci. Dnia intrzejszego na Sali maneżowey naidawać się ma na Koncercie od Pana Esser danym.

Z Hagi d. 7. Lipca. Król Jmć Duński wyjechał dnia wczorajszego z Amsterdamu około godziny roporannej, i do Garlem przed południem przybył. Tam oglądał Kościół wielki i sławne onego Organy. Fabrykę sławną Pana Enschede na odlewanie drukarskich liter, pierwsze drukowane karty Wawrzyńca Custer wynalęzcy podług Hollendrów drukarskiej sztuki. Puścił się zatym batem w dalszą podróż razem z Xiążęciem Fryderykiem Hessen-Kastelskim, przejechał Leydę około godziny 5 wieczornej, a tu około godziny ósmey stanąłszy, witany był od Regency i znaczniejszych tu się naidujących Panów.

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
WE SRZODE DNIA 3. SIERPNIĄ ROKU 1768!

Z Neapolu d. 14. Czerwca. Dnia pierwszego tego miesiąca, W. Xiążę i W. Xiężna Jeymć z rana do Portici wyiechali, i oglądali tam sławne starożytności z *Herculanum* wykopane. Margrabia *Tanucci* Konfiliarz i Sekretarz Stanu miał honor częstować tam Xiążąt Jchmciów, którzy tenże honor uczynili Xiążęciu de *Jaci-Campo-Fiorito* generalnemu Kapitanowi w tedy, kiedy W. Xiążę Jmć udał się ku Wezuwizowi dla oglądania tey góry i mieysc przyległych. Dnia 2 tego miesiąca Xięstwo Jchmć z okien Pałacu Xiążęcia de *Sangro* oglądali zwyczajną na Boże Ciało Processyą i u niego na obiedzie byli. Zywność, która na łup pospólstwu co rok dana bywa, ułożona tego roku była na wzór fortecy, którey mury złożone były z rozmaitych do iedzenia zgodnych rzeczy, fossy wokoło wody pełne, niezmiernie mnożstwo ryb zawierały; w murach wiele zwierząt żywych naydowało się. Po oglądaniu tey maszyny przez Króla Jmci, Królową Jeymć, i przytomnego tu Państwa, pospólstwo ją nasztuki rozerwało. Dnia 7 tego miesiąca, wspaniały nader obiad dany był Królowi Jmci i Królowey Jeymci od W. Xiążęcia Jmci Toskańskiego na okręcie naywiększym Toskańskiej eskadry, po obiedzie cała ta Kompania udała się do *Posilippo*, gdzie przepyszna od Króla Jmci dana jest Kollacya. Dnia 8 Bał u Dworu był, a dnia 9 Bał wmaskach na Theatralney sali. Posłowie i inni Miastrowie Cud ziemscy wiele się także dystyngwowali danemi ucztami tak tu, iako i po Pałacach swoich za Miastem położonych. Między innemi znakomita nader była ta, którą dał Xiążę de *Rohan-Soubise* General galer Maltańskich, na galerze jedney. Po obiedzie galery te po morzu przez czas niezaki płynęły. Ta galer Maltańskich eskadra ma odprowadzić W. Xiążęcia Jmci i W. Xiężną Jeymć do Toskanii. W. Xięstwo Jchmć mają do siebie powrócić na

wielkim wojennym okręcie od 60 armat, który teraz oporządzaią, i który (jak powiadają) darowany być ma od Króla Jmci obojga Sycylii, W. Xiążęciu Jmci Tokkańkiemu.

Z Londynu d. 1. Lipca. Poróżnienie między Dworami naszymi i Wersalskim, którego się niektórzy z okazyi wyspy Korfyki obawiali, całe jest zmyślone. Dostyc nam jest dla utrzymania handlu naszego mieć Gibraltar i Minorę. Korfyka małoby nam pomogła, wieleby nader kosztowała, a podczas wojny, nowym byłaby miejscem, gdzieby nas atakować można było. Takie było Ministrów zdanie, kiedy Korfykanie dobrowolnie poddać się Koronie naszej przedtem chcieli, i teraz rada Królewska nie innego jest zdania. Okręty wojenne na Śródziemne morze naznaczone, złożyć tylko mają okręty teraz tam krążące. Lord Bokon wyznaczony jest do przeprowadzenia Króla Jmci Duńskiego, przy końcu tego Miesiąca tu przybyć mającego. Kompania Judyjka postanowiła dnia wczorajszego, posłać roku przyzłego 10 Okrętów do osad swoich. Regencya nasza nacięła już okręt jeden, który w Deptford oporzędzony będzie, z różnemi Astronomami na południowe morze posłany, dla przypatrzenia się przyszłości Wenusy przez słoneczną plaszczynę. Niektorzy też Kawalerowie młodzi w Botanicę ćwiczący się w też mają puścić się żeglując. Z Nowego Turku w Ameryce piszą, iż tameczni Kupcy wiele nader Talarów Hiszpańskich zbierają, z przyczyny, iż się w krótkce spodziewają otrzymać wolność bicia Monety. W rzeczy samej wiele otym tu mówią, i rozumieją, że wolność takowa wielceby i Anglii i naszym ołodom pożyteczna była. W Wilmington w Karolinie północney wynaleziono kruszce cynowe, z których obywatele wielką sobie korzyść obiecują. Takowe kruszce miały się świeżo znaleźć na wyspie Man, wielkiby z nich pożytek był, gdyby nam ludzi do kopania onych wystarczyło.

Z Londynu d. 5. Lipca. Z Senegalu piszą, iż handel niewolniczy po onych brzegach w kwitnącym nader jest stanie. Francuzi w szczególności bardzo pomyślnie ten handel prowadzą i na 90 okrętów przy brzegach onych mają. Dziwować się temu nie należy: Hiszpańskich Krain brzegi nie przystępne są

naszym okrętom, zabył cały z handlu tego zysk do Francuzów
przeniosł się. Majątności w Szkocyi dla buntu w R. 1745 pod-
niesionego z konfliktowane w kwitującym są stanie, i daleko
większą teraz, niż przeszłym Panom swoim czynią intratę.
Znaczniejsze z nich są: *Kilmarnock, Cromartie, Louat, Cameren, &c.*
Dochody onych na pożytek Obywatelów obrócone są na zbu-
dowanie Kościołów i Szkół zwłaszcza rzemieślniczych, gdyż
tameczni obywatele w grubey nader prostocie dotąd zoltawali.
Z listów na pewnym okręcie znalezionych, odkryto wiele osób
znakomitych, które zakazany handel prowadziły, zwłaszcza
Angielską weinę do Francyi przesyłając. Włożony jest na nie
areszt, i Kaucyą dać musiały, iako że naznaczonego czasu przed
sąd stawiają się. Jest tu odgłos, iż Francya pogroziła Dworowi
natzemu, uderzyć na wyspę *Minorkę*, gdyby Dwór nasz przy-
mielzać się miał do sprawy *Korykańskiej*. Z rozkazu Dworu
okopy pomnożone być mają na wyspie *Minorce*, i niektóre tam
Regimenty posłać dla zmocnienia załogi. Z *Portsmouth* i *Ply-*
mouth ta że piszą, iż wyszły od Dworu rozkazy na uzbrojenie
wielu okrętów, które na śródziemne morze mają być posłane.
Z *Gibraltaru* piszą, iż Posel *Marokański* z tamtąd do Cesarza
swojego wyjechał. Przyślany był z pretensją 50,000 F. S. pod
tym pozorem, iż Anglicy bez pozwolenia od brzegów *Barba-*
rzyńskich zboże sprowadzali. Tę pretensją z taką zuchwało-
ścią przelożył, iż nawet pogroził zabranie okrętów Angiel-
skich, pokiby ta summa wypłacona nie była. *General Cornwallis*
Gubernator w *Gibraltarze* doniósł o tym Dworowi, który od-
powiedział, że takowa pretensja bezwitydna była, a zatym, że
nie płacić nie należy. Jeśli *Marokanie* ważą się znieważyc An-
gielską banderę, doznają tego, iż Anglicy należycie zemścić się
umieją. Z *Lisbony* donoszą, iż tam gwałtowne znowa było
ziemi trzęsienie, które tak Obywatelów przestraszyło, iż domy
swoje porzuciwszy na pola uciekać musieli. Z tym wszystkim
żadnym ztąd nie wynikła szkoda. *Xiążę de Cumberland* w krótcie
na fregacie *Venus* nazwanej puścić się ma na śródziemne mo-
rze. *Xiążę* pomieślony po wszystkich stopniach iść zamyśla,
po których zmarry *Xiążę de York* idąc, godność *Admirala* otrzy-

mał. Xiążę *de Cumberland* zawinąć do Korfyki wyspy zamyśla, aby się tam z Generałem *Paoli* widzieć mógł.

Z *Rypina* d. 18. *Lipca*. Jmć P. Franciszek Podofki, Starosta Bobrownicki Generalny Zemi Dobrzyńskiey Chorągwi Pancerney Woysk Koronnych Rotmistrz, zechawszy tu dla ustanowienia nowego Grodu w Mieście J. K. Mci Rypinie podług ostatniego Seymu Konstytucyi do Dyspozycyi jego oddanego chcąc uczynić zadofyć Prawu publicznemu, Jurisdycyą swoją fundował w tymże Mieście Rypinie oraz Grod, i Sulceptę tamże postanowił, Kreuiąc Podstarostą Jmci P. Franciszka Chaleńskiego, Sędzią Jmci P. Władysława Rościszewskiego, Pifarzem Jmć P. Starorypińskiego, Regentem Jmci P. Tomazsa Chelmieckiego, Vices Gerentem Jmci P. Chlebowskiego, Susceptantem i Archiwistą przysięgłym Jmci P. Jączewskiego, którzy po wykonanym zwykłym Juramencie przy licznych zieżdzie Jchmcidów Urzędników i Ziemian zaproszeni od Jmci P. Starosty na Obiad hoynie czestowani byli przy spełnianiu zdrowia Nayiaśnieyszego Pana, Xiążęcia Jmci Prymasa, i innych, po zakończeniu zaś zupełnym tego z ukontentowaniem wszystkich Aktu, nastąpiło roziechanie się wszystkich do własności swoich.

Z WARSZAWY DNIA 3. SIERPNIĄ.

J. K. Mć P. N. M. wraz z przytomnemi tu Panami doia zao-negdayszego w Kościele Jchmcidów XX. Jezuitów tuteyszych Prowincyi Mazowieckiey doroczną Uroczystość S. Jgnacego Patryarchy swego u siebie obchodzących słuchał Mszy Świętey, i Kazania mianego przez Xiądza Redera Ordynaryinego Kolegiaty tuteyszey Kaznodzieię. Tegoż samego dnia świeżo przybyli tu Jchmć PP. Morfa Kasztelan Lwowski, Małachowski Referendarz Koronny, i inni mieli honor powitania Nayiaśnieyszego Króla Jmci P. N. M.

Dnia wczorayszego Król Jmć P. N. M. z okazji przypadłego Festu Porcynekuli Matki Boskiey znajdował się na Nabożeństwie u Jchmcidów XX. Bernardynów tuteyszych, gdzie Jmć X. Młodziejowski Poznański Biskup będąc wprzód od jednego z tychże Jchmcidów XX. Bernardynów inieniem całego Konwentu przywitany, śpiewał *Pontificaliter* Mszę Świętą.